

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu

Filia w Świdnicy

Opracowała

Ewa Markuszewska

Ocenianie kształtujące

Zestawienie bibliograficzne w wyborze

za lata 2004-2014

=====

Ocenianie kształtujące polega na pozyskiwaniu przez nauczyciela i ucznia w trakcie nauczania informacji, które pozwolą rozpoznać, jak przebiega proces uczenia się, aby:

- nauczyciel modyfikował dalsze nauczanie,
- uczeń otrzymywał informację zwrotną pomagającą mu się uczyć.

Liczne badania i raporty dowodzą, że ocenianie kształtujące (OK) jest bardzo efektywnym sposobem podnoszenia osiągnięć uczniów. John Hattie w swoich metabadaniach (*Visible Learning*) stawia ocenianie kształtujące na czele najkorzystniejszych interwencji w nauczaniu.

Ocenianie kształtujące, nazywane także "ocenianiem pomagającym się uczyć", jest w wielu krajach uważane za jeden z najbardziej obiecujących kierunków reformowania oświaty. Raport Organizacji Rozwoju Gospodarczego i Współpracy (OECD) z 2005 r. dowodzi skuteczności tego sposobu oceniania w poprawie wyników nauczania, przygotowaniu do uczenia się przez całe życie i wyrównywaniu szans edukacyjnych.

Wydawnictwa zwarte

1. Dzieci

Dzieci aktywne w społeczności : scenariusze projektów edukacyjnych rozwijających kompetencje społeczne i obywatelskie oraz umiejętność uczenia się w kl. 4-6 SP / [red. prowadząca Elżbieta Tołwińska-Królikowska]. Warszawa : Federacja Inicjatyw Oświatowych, 2013.

Publikacja powstała w ramach projektu "Z Małej Szkoły w Wielki Świat", między innymi zawiera rozdział poświęcony ocenianiu kształtującemu, jest też dostępna online.

2. Dzieci

Dzieci badają świat : scenariusze projektów edukacyjnych rozwijających kompetencje matematyczne i naukowo-techniczne oraz umiejętność uczenia się w kl. 4-6 SP / [red. prowadząca Elżbieta Tołwińska-Królikowska]. Warszawa : Federacja Inicjatyw Oświatowych, 2013.

Publikacja powstała w ramach projektu "Z Małej Szkoły w Wielki Świat", między innymi zawiera rozdział poświęcony ocenianiu kształtującemu, jest też dostępna online.

3. Dzieci

Dzieci obywatele : scenariusze projektów edukacyjnych rozwijających kompetencje społeczne i obywatelskie oraz umiejętność uczenia się w kl. 1-3 SP / [red. prowadząca Elżbieta Tołwińska-Królikowska]. Warszawa : Federacja Inicjatyw Oświatowych, 2013.

Publikacja powstała w ramach projektu "Z Małej Szkoły w Wielki Świat", między innymi zawiera rozdział poświęcony ocenianiu kształtującemu.

4. Dzieci

Dzieci odkrywają świat : scenariusze projektów edukacyjnych rozwijających Kompetencje matematyczne i naukowo-techniczne oraz umiejętność uczenia się w kl. 1-3 SP / [red. prowadząca Elżbieta Tołwińska-Królikowska]. Warszawa : Federacja Inicjatyw Oświatowych, 2013

Publikacja powstała w ramach projektu „Z Małej Szkoły w Wielki Świat”, między innymi zawiera rozdział poświęcony ocenianiu kształtującemu, jest dostępna online.

5. Ocenianie

Ocenianie kształtujące : doskonalenie kształcenia w szkole średniej /tł. Anna Grabowska, Łukasz Pietraczuk ; Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli. Warszawa : Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, cop. 2006.

Publikacja poświęcona ocenianiu kształtującemu w szkole średniej, jako interaktywnemu ocenianiu wiedzy i postępów ucznia, które stało się głównym zagadnieniem reformy edukacji. Cz. 1. prezentuje dyskusje tematyczne w obronie oceniania kształtującego, politykę promującą praktykę oceniania kształtującego, rezultaty studiów przypadków i badania wspierające. Cz.2. podaje przykłady zastosowania (studia przypadków) oceniania

kształtującego w szkołach średnich w: Kanadzie, Danii, Anglii, Finlandii, Australii, Nowej Zelandii, Szkocji oraz we Włoszech. W cz. 3. zebrano różnojęzyczną (ang., franc., niem) literaturę naukową na temat oceniania kształtującego, podano wyniki w szerszym kontekście polityki edukacyjnej.

6. Ocenianie

Ocenianie kształtujące po polsku : kurs dla doradców metodycznych - teoria i praktyka : scenariusze zajęć / aut. : Grażyna Szyling [et. al.] ; red. : Marta Choroszczyńska, Klemens Stróżyński. Warszawa : Ośrodek Rozwoju Edukacji , 2010

Na całość składają się cztery moduły : I. Teoretyczne podstawy oceniania osiągnięć uczniów, II. Stawianie celów kształcenia (uczenia się), III. Praktyka informacyjna o osiągnięciach ucznia – informacja zwrotna, IV . Praktyka informowania o osiągnięciach ucznia – ocena koleżeńska i samoocena.

7. Parczewski, Piotr Wojciech.

Nauczycielskie systemy oceniania : trafność oceniania na lekcjach języka angielskiego /Piotr Wojciech Parczewski - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2012.

Efektywność nauczania języka angielskiego poprzez ocenianie kształtujące.

8. Plumińska-Mieloch, Anita.

Bliżej historii : gimnazjum : klasa 1 : ocenianie kształtujące i metody aktywizujące - scenariusze lekcji /Anita Plumińska-Mieloch. Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 2009.

9. Sterna, Danuta.

Ocenianie kształtujące w praktyce : z przykładami z kursu internetowego "Akademii Szkoły Uczącej Się" /Danuta Sterna. Warszawa : Civitas : Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2006.

„Szkoła ucząca się” jest wspólnym programem Centrum Edukacji Obywatelskiej i Polsko- Amerykańskiej Fundacji Wolności.

10. Sterna, Danuta.

Ocenianie kształtujące w praktyce : z przykładami z kursu internetowego "Akademii Szkoły uczącej się" /Danuta Sterna. Wyd. 2 popr. Warszawa : Centrum Edukacji Obywatelskiej : Civitas, 2008.

„Szkoła ucząca się” jest wspólnym programem Centrum Edukacji Obywatelskiej i Polsko- Amerykańskiej Fundacji Wolności

11. Stróżyński, Klemens

Praktyka ewaluacji w szkole : poradnik dyrektora /Klemens Stróżyński. Warszawa : ABC a Wolters Kluwer business, 2011.

Efektywność nauczania w Polskich szkołach od 1989 roku z uwzględnieniem oceniania kształtującego.

Artykuły z wydawnictw ciągłych

1. Bator, Dorota
Ocenianie kształtujące w praktyce / Dorota Bator // Polski w Praktyce . - 2011, nr 6, s. 16-19

Opis zasad oceniania kształtującego, przykładów informacji zwrotnej, samooceny i oceny koleżeńskiej.
2. Boraczyńska, Małgorzata
Od "mieć" do "być" : ocenianie kształtujące w szkole / Małgorzata Boraczyńska // Polski w Praktyce . - 2011, nr 6, s. 4-8

Omówienie funkcji oceny, jej motywującego działania, oceniania holistycznego oraz języka konstruktywnej oceny.
3. Borgosz, Ewa
Ocenianie kształtujące na lekcjach języków obcych / Ewa Borgosz // Gazeta Szkolna : aktualności . - 2007, nr 10/11, s. 16
4. Choroszczyńska, Marta
Ocenianie kształtujące jako styl nauczania / Marta Choroszczyńska // Język Polski w Szkole IV-VI . - R. 8, nr 4 (2006/2007), s. 95-99

Odpowiedź na pytanie na czym polega ocenianie kształtujące.
5. Choroszczyńska, Marta
O modzie na ocenianie kształtujące / Marta Choroszczyńska // Język Polski w Gimnazjum . - R. 9, nr 1 (2007/2008), s. 78-87

Odpowiedź na pytanie na czym polega ocenianie kształtujące w szkole.
6. Choroszczyńska, Marta
Znane czy nieznanne, czyli o modzie na ocenianie kształtujące... / Marta Choroszczyńska // Język Polski w Liceum . - R. 21, nr 3 (2006/2007), s. 78-82

Odpowiedź na pytanie, na czym polega ocenianie kształtujące.
7. Choroszczyńska, Marta
Znane czy nieznanne, czyli o modzie na ocenianie kształtujące... / Marta Choroszczyńska // Język Polski w Szkole IV-VI . - R. 8, nr 3 (2006/2007), s. 80-84

Odpowiedź na pytanie na czym polega ocenianie kształtujące w szkole.
8. Czetwertyńska, Grażyna
Konstruktywizm a ocenianie kształtujące / Grażyna Czetwertyńska // Języki Obce w Szkole. - 2005, nr 6, s. 16-19

Realizowanie reguł konstruktywizmu przez nauczycieli realizujących zasady oceniania kształtującego.

9. Elsner, Danuta
Od dwóch entuzjastów zmiany dla całej rady pedagogicznej / Danuta Elsner, Aleksandra Koziół // Dyrektor Szkoły.- 2010, nr 7, s.18-19
- Ocenianie kształtujące - ocenianie uczniów, ale także prowadzonych w szkole procesów nauczania i uczenia się. Zainicjowanie, wdrożenie i utrwalenie oceniania kształtującego (OK) w Gimnazjum nr 2 w Głogowie.*
10. Fiszer, Beata
Jeszcze o ocenianiu kształtującym / Beata Fiszer // Język Polski w Szkole IV-VI . - R. 9, nr 3 (2007/2008), s. 53-62
- Definicja, zasada i koncepcja oceniania kształtującego. Ocenianie kształtujące na lekcjach języka polskiego w szkole podstawowej.*
11. Foremski, Artur
Czas na rewolucję - szkoła OK / Artur Foremski
Dyrektor Szkoły . - 2010, nr 9, s. 37-38
12. Foremski, Artur
Współpraca z rodzicami jako niezbędny element oceniania kształtującego / Artur Foremski // Dyrektor Szkoły . - 2011, nr 3, s. 24-26
- Włączenie rodziców w nurt oceniania kształtującego. Praca z rodzicami. Ocenianie kształtujące a zmiana funkcjonowania rodziny.*
13. Kamiński-Holc, Katarzyna
Ocenianie kształtujące... świadomość / Katarzyna Kamiński-Holc // Polonistyka . - 2009, nr 8, s. 45-50
- Cele stawiane przed ocenianiem wewnątrzszkolnym. Ocenianie kształtujące.*
14. Kordziński, Jarosław
Program. Ocenianie Kształtujące / Jarosław Kordziński // Jakość w Szkole . - 2006, nr 2, s. 9-11
- Program pilotażowy wprowadzony w 10 szkołach różnych typów. Obejmuje: szkolenie początkowe, kurs prowadzony przez Internet, szkolenie dla osób odpowiedzialnych za wdrażanie, szkolenie nauczycieli realizujących program, całoroczną ewaluację.*
15. Lakwa, Klaudia
Dlaczego ocena kształtująca? : nadaj kształt swojej argumentacji! : jak przekonać rodziców do ograniczenia w szkole oceny sumującej na rzecz oceny kształtującej? : radzi Klaudia Lakwa, nauczycielka kształcenia zintegrowanego / Klaudia Lakwa // Gazeta Szkolna : aktualności . - 2008, nr 28, s. 13
- Ocenianie kształtujące różni się od najczęściej stosowanego w naszych szkołach ocenianie sumującego tym, że ma ono służyć przede wszystkim poprawie procesu uczenia się, a nie jedynie podsumowaniu pracy ucznia. Tak rozumiane ocenianie nie*

służy tylko ocenie wiedzy i umiejętności ucznia, ale ma pomóc mu w procesie uczenia się. Ma także sprzyjać przyjmowaniu przez uczniów odpowiedzialności za własną naukę. Równocześnie, ocenianie kształtujące pomaga nauczycielowi planować dalsze kroki w pracy z uczniami.

16. Molska, Małgorzata

Nowa jakość oceniania - ocenianie kształtujące / Małgorzata Molska // Języki Obce w Szkole . - 2011, nr 4, s. 22-29

Koncepcja oceniania kształtującego jako alternatywa dla klasycznego podejścia w ocenianiu - ujęcie behawiorystyczne i poznawcze. Podejście konstruktywistyczne i socjo-konstruktywistyczne w ocenianiu.

17. Motyka, Mirosława

Ocenianie kształtujące - jak to robić? / Mirosława Motyka // Gazeta Szkolna : aktualności . - 2006, nr 40/41, s. 16, 25

Sednem oceniania kształtującego jest informacja zwrotna.

18. Niemierko, Bolesław

Rozwój ucznia a ocena niedostateczna / Bolesław Niemierko // Nowa Szkoła . - 2010, nr 9, s. 42-47

Ocenianie kształtujące, orientujące i sumujące. Rola oceny niedostatecznej w polskim systemie oceniania zewnętrznego.

19. Ostrowska, Małgorzata

Ocenianie kształtujące na lekcjach biologii / Małgorzata Ostrowska // Gazeta Szkolna : aktualności . - 2007, nr 17/18, s. 12

20. Sawiński, Julian Piotr

Czy nadciąga burza w ocenianiu / Julian Piotr Sawiński
Nowa Szkoła . - 2006, nr 3, s. 15-22

Ocenianie motywujące (kształtujące).

21. Sołtan, Katarzyna

Ocenianie, które pomaga się uczyć / Katarzyna Sołtan
Wszystko dla Szkoły . - 2012, nr 2, s. 9-11

22. Stankiewicz, Maria

Program pilotażowy - ocenianie kształtujące / Maria Stankiewicz //
Oblicza Edukacji . - 2006, nr 5, s. 21-23

Prezentacja programu.

23. Stec, Jacek

Ocenianie kształtujące / Jacek Stec // Doradca Dyrektora Szkoły . - 2013, nr 31, s. 4-8

24. Sterna, Danuta
Czy ocenianie kształtujące się opłaca? / Danuta Sterna // Psychologia w Szkole . - 2007, nr 3, s. 33-44
- Opinie nauczycieli dotyczące stosowania poszczególnych elementów oceniania kształtującego i określenie celów lekcji.*
25. Sterna, Danuta
Nauka przez ocenianie / Danuta Sterna // Psychologia w Szkole . - 2010, nr 2, s. 35-39
26. Sterna, Danuta
Nurkowanie w OK / Danuta Sterna //Gazeta Szkolna : aktualności . - 2009, nr 13/14, s. 6-7
- Ocenianie kształtujące na lekcjach matematyki. Scenariusz lekcji matematyki (klasa V szkoły podstawowej) z wykorzystaniem metod oceniania kształtującego.*
27. Sterna, Danuta
Ocenianie kształtujące / Danuta Sterna // Dyrektor Szkoły . - 2004, nr 6, s. 22-23
- Wyjaśnienie pojęcia. Praca z konspektem lekcji - przykład budowy konspektu.*
28. Sterna, Danuta
Ocenianie, które pomaga się uczyć : na czym to polega? / Danuta Sterna // Sedno . - 2010, nr 5, s. 22-25
- Ocenianie kształtujące. Nowa metodyka nauczania. Cele - w interpretacji nauczyciela i ucznia. Kryteria oceniania - "nacobezu". Informacja zwrotna dla ucznia. Rozdzielenie oceny sumującej i kształtującej. Pytania kluczowe. Techniki zadawania pytań. Ocena koleżeńska. Samoocena.*
29. Sterna, Danuta
Pułapki informacji zwrotnej / Danuta Sterna //Gazeta Szkolna : aktualności . - 2008, nr 3/4, s. 13
- Ocenianie kształtujące. Najważniejszą częścią OK jest dawanie uczniom informacji zwrotnej, pomagającej im w nauce. Prawidłowa informacja powinna zawierać m.in. wskazówki, co uczeń zrobił dobrze, a co ma jeszcze poprawić w swojej pracy.*
30. Sterna, Danuta
Warto wprowadzić ocenianie kształtujące / Danuta Sterna // Gazeta Szkolna : aktualności . - 2005, nr 9, s. 4-29
- Międzynarodowa konferencja dotycząca oceniania kształtującego. Definicja pojęcia. Korzyści płynące z oceniania kształtującego.*
31. Stróżyński, Klemens
Pedagogiczny sens oceniania. Cz. 1 / Klemens Stróżyński // Dyrektor Szkoły . - 2006, nr 4, s. 33-37

Ocenianie szkolne : kultura technologiczna i humanistyczna (dialogiczna). Ocenianie kształtujące, wspierające. Ocenianie wewnętrzne i zewnętrzne.

32. Stróżyński, Klemens

Pedagogiczny sens oceniania. Cz. 2 / Klemens Stróżyński // Dyrektor Szkoły . - 2006, nr 5, s. 43-47

Ocenianie kształtujące (wspierające) - interakcje nauczyciela i uczniów. Komunikowanie wyników oceniania: poziomy komunikacji (synergiczna, kompromisowa, obronna), warunki skuteczności komunikowania ocen.

33. Szufnarowska, Monika

Ocenianie kształtujące i sumujące (próba porównania) / Monika Szufnarowska // Wszystko dla Szkoły . - 2010, nr 4, s. 11-12

Ocenianie sumujące odbywa się po zakończeniu jakiegoś etapu kształcenia. Ocenianiu kształtującemu przypisuje się rolę wspierania procesu uczenia się dziecka w szkole. Dzięki niemu uczeń zdobywa wiedzę o swoich postępach.

34. Turewicz, Wojciech

Ocenianie kształtujące lekarstwem na problemy edukacji / Wojciech Turewicz // Dyrektor Szkoły . - 2008, nr 7, s. 40-42

Niewłaściwy szkolny system ocen. Konieczność zmiany. Relacje nauczyciel-uczeń. Ocenianie sumujące. Informacja zwrotna powinna płynąć w obydwie strony - od nauczyciela do ucznia i odwrotnie.

35. Turewicz, Wojciech

Ocenianie kształtujące pedagogiczną dominantą pracy szkoły / Wojciech Turewicz // Dyrektor Szkoły . - 2010, nr 7, s. 20-22

36. Zellma, Anna

Ocenianie kształtujące w nauczaniu religii - od teorii do praktyki / Anna Zellma // Katecheta . - 2014, nr 2, s. 4-12

Definicja oceniania kształtującego. Projektowanie i zastosowanie oceniania kształtującego w nauczaniu religii.

Materiały z Internetu

1. Dobre

Dobre praktyki nauczycielskie / Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej. [online]. [dostęp: 5 maja 2014]. Dostępny w World Wide Web:

<http://www.ceo.org.pl/pl/ok/news/dobre-praktyki-nauczycielskie-ok>

Materiały opracowane przez nauczycieli na temat pracy z celami, kryteriów sukcesu, informacji zwrotnej, pytań OK, rodziców, oceny koleżeńskiej i samooceny, różnych praktyk OK.

2. Jackowski, Przemysław
Ocenianie kształcące : jak oceniać, by wspierać rozwój ucznia / Przemysław Jackowski. [online]. [dostęp: 5 maja 2014]. Dostępny w World Wide Web:
http://odn.zce.szczecin.pl/pliki/02_OCENIANIE.ppt
Prezentacja.
3. Kołcz, Barbara
Ocenianie kształtujące : ocenianie, które pomaga się uczyć / Barbara Kołcz. [online]. [dostęp: 5 maja 2014]. Dostęp w World Wide Web :
<http://biblioteka.bialystok.edu.pl/cms/serwis/files/Oceni%C4%85ce%20w%20praktyce%20szkolnej.pdf>
Prezentacja.
4. Leśnikowska, Karina
Ocenianie kształtujące / Karina Leśnikowska. [online]. [dostęp: 5 maja 2014]. Dostęp w World Wide Web :
<http://www.edukacja.edux.pl/p-1481-ocenianie-ksztaltujace.php>
Omówiono wymagania wobec nauczyciela stosującego ocenianie kształtujące oraz 10 zasad OK.
5. Ocenianie
Ocenianie kształtujące : oferta doskonalenia / Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 5 maja 2014]. Dostęp w World Wide Web:
http://www.ore.edu.pl/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=1009%3Aocenianie-ksztatujce&id=132%3Aoferty-doskonalenia&Itemid=1017
Oferta szkolenia dla nauczycieli.
6. O ocenianiu
O ocenianiu kształtującym / Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej. [online]. [dostęp: 5 maja 2014]. Dostępny w World Wide Web:
<http://www.ceo.org.pl/pl/ok>
7. Publikacje
Publikacje OK / Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej. [online]. [dostęp: 5 maja 2014]. Dostęp w World Wide Web :
<http://www.ceo.org.pl/pl/ok/news/metodnik-ok-eja>
Publikacje zawierają artykuły, wykaz książek i Metodnik OK.
8. Rakowska, Bożena
Zgłoszenie dobrej praktyki / Bożena Rakowska. [online]. [dostęp: 5 maja 2014]. Dostęp w World Wide Web:

http://www.odn.zgora.pl/pdf/medioteka/dobrepraktyki/ocenie_kształujace.pdf

Zastosowanie oceniania kształtującego w edukacji wczesnoszkolnej.

9. Scenariusze

Scenariusze lekcji oraz propozycje pytań kluczowych / Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej. [online]. [dostęp: 5 maja 2014]. Dostępny w World Wide Web :

<http://www.ceo.org.pl/ok/skarbiec-ok/ok-na-lekcjach>

Scenariusze lekcji oraz propozycje pytań kluczowych opracowane przez nauczycieli przedmiotów, nauczania wczesnoszkolnego i pedagoga.

10. Staniek, Halina

Ocenianie kształtujące w nowej podstawie programowej / Halina Staniek. [online]. [dostęp: 5 maja 2014]. Dostęp w World Wide Web :

<http://www.pcdzn.edu.pl/publikacje/Niemiecki/OK.pdf>

Prezentacja.

11. Sterna, Danuta

Strategie oceniania kształtującego / Danuta Sterna, Jacek Strzemieczny. [online]. [dostęp: 5 maja 2014]. Dostępny w World Wide Web:

<http://www.ceo.org.pl/pl/ok/news/strategie-ocniania-ksztaltujacego>

Pięć strategii oceniania kształtującego.

12. Wójcik, Krzysztof

Ocenianie kształtujące / Krzysztof Wójcik. [online]. [dostęp: 5 maja 2014]. Dostęp w World Wide Web :

<http://zsgb.bytom.pl/publikacje/okp.pps>.

Prezentacja.